

DE CRISIS EN UW PENSIOENSPAARPOT

Sparen voor uw oude dag. U doet het via een pensioenspaarverzekering of een pensioenspaarfonds. Maar wat brengt het dit jaar nog op? Welke garantie heeft u dat de kredietcrisis uw pensioenpotje niet doet barsten?

10 Pensioenspaarverzekeringen

14 Pensioenspaarfonds

PENSIOENSPAARVERZEKERINGEN BIEDEN EEN GEGARANDEERD RENDEMENT

Welke tak verkiest

Zowel bankiers als verzekeraars bieden pensioenspaarproducten aan. Bij de verzekeraar ligt de nadruk op een gegarandeerd rendement. Zeker voor de oudere spaarder is dat een veilige bestemming voor zijn spaargeld.

tekst: Stéphane Renard

Pensioensparen kunt u met bancaire pensioenspaarfondsen of via verzekeringsproducten. Op fiscaal vlak hebben die veel overeenkomsten.

Wij geven u een overzicht van de voornaamste verschillen tussen beide.

► **Bancaire pensioenspaarfondsen** bieden geen enkele kapitaal- of rendementsgarantie, aangezien de resultaten afhankelijk zijn van de beurzen.

► **Pensioenspaarverzekeringen** waarborgen het kapitaal en een minimumrendement (al kan dat slechts 0 procent bedragen).

In het verzekeringsjargon spreekt men van producten van tak21 die zich onderscheiden van die van tak23. Dat zijn levensverzekeringen gekoppeld aan beleggingsfondsen, die dus geen kapitaal- of rendementsgarantie bieden.

Bij een verzekering wordt het werkelijk ontvangen kapitaal (exclusief winstdeelnames) belast. Bij een bancaire fonds wordt de belasting gebaseerd op een hypothetisch rendement van 4,75 procent (of 6,25 procent voor stortingen daterend van voor 1992), zelfs als het werkelijke rendement negatief is.

Bancaire fondsen, die rechtstreeks aan de beurs gekoppeld zijn, presteren op lange termijn soms iets beter dan verzekeringsproducten.

Het mindere rendement van de verzekeringsproducten is een gevolg van de zekerheid

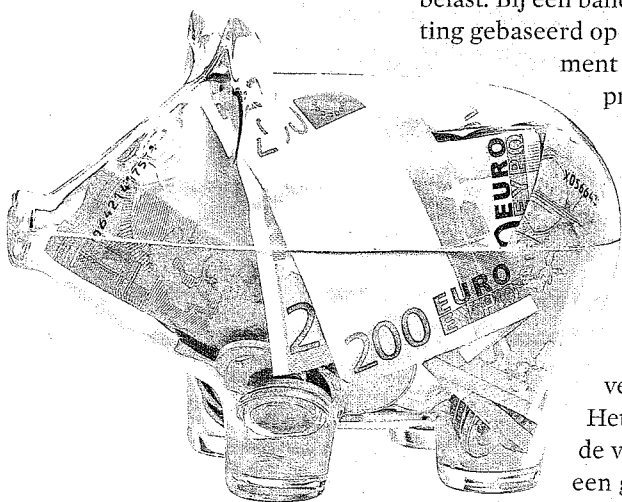
die ze bieden. Maar tijdens de beurscrisis van 2000-2003 kenden verzekeringsproducten een groot succes. En dat zou vandaag ook wel eens het geval kunnen zijn.

De verzekeraars waren altijd al op de levensverzekeringmarkt aanwezig met producten op lange termijn, maar ook zij hebben pensioenspaarproducten ontwikkeld gebaseerd op de individuele levensverzekering. En die kan als fiscaal contract twee vormen aannemen: als pensioensparen of langetermijnsparen.

1 Pensioensparen geniet een gunstige fiscaliteit

In 2008 kunt u een bedrag van 830 euro beleggen. Dat bedrag mag u aftrekken van uw belastbaar inkomen. Afhankelijk van uw inkomen betekent dat een belastingbesparing van 30 tot 40 procent van de gestorte som. In een gezin mag iedere partner 830 euro aftrekken, ongeacht of hij al dan niet een beroepsinkomen heeft.

Het gewaarborgd rendement voor een dergelijk contract is 2,5 tot 3 procent per jaar. Daar wordt een bonus (een deelname in de winst van de maatschappij) aan toegevoegd die afhankelijk is van de goodwill van de verzekeraar en waardoor het rendement van het product uiteraard wordt verhoogd. Maatschappijen springen steeds zorgzaam om met hun winstdeelnames om een zo sterk mogelijk rendement te kunnen afficheren. Het werkelijke rendement schommelt dan ook meestal tussen 4 en 4,5 procent.

u?

De laatste storting moet gebeuren in het jaar dat u 64 wordt. De belasting wordt in principe geheven op de leeftijd van 60 jaar. Het opgebouwde kapitaal wordt belast aan 10 procent. Stortingen gedaan voor 1993 worden aan 16,5 procent belast. Daar moeten de gemeentelijke opcentiemen nog worden bijgeteld.

Opgelet, als u uw kapitaal vroeger dan 5 jaar voor de eindvervaldag van het contract opneemt, wordt u veel zwaarder belast (33 procent in plaats van 10 procent of 16,5 procent).

De pensioenspaarverzekering is erg veilig, maar de kosten liggen hoger dan bij een pensioenfonds.

Een voorbeeld. Optiplan van Axa, repre-

sentatief voor de gehele markt, is een erg soepel product (stortingen zijn mogelijk vanaf 50 euro per maand), maar bij iedere storting worden kosten van 3 tot 5 procent aangerekend. Bovendien is dat soort product onderhevig aan een verzekeringstaks van 1,1 procent als het wordt onderschreven in het fiscaal kader van de individuele levensverzekering (maar slechts 0 procent indien onderschreven in het fiscaal kader van het pensioensparen). We moeten ook nog rekening houden met 5 procent kosten bij vervroegde afkoop van het contract, zonder te spreken over de fiscale boete van 33 procent. »

Een kleine simulatie

U bent 40 jaar oud en begint met pensioensparen. U stort 800 euro per jaar. Op 65 jaar zal u 20.000 euro aan premies betaald hebben.

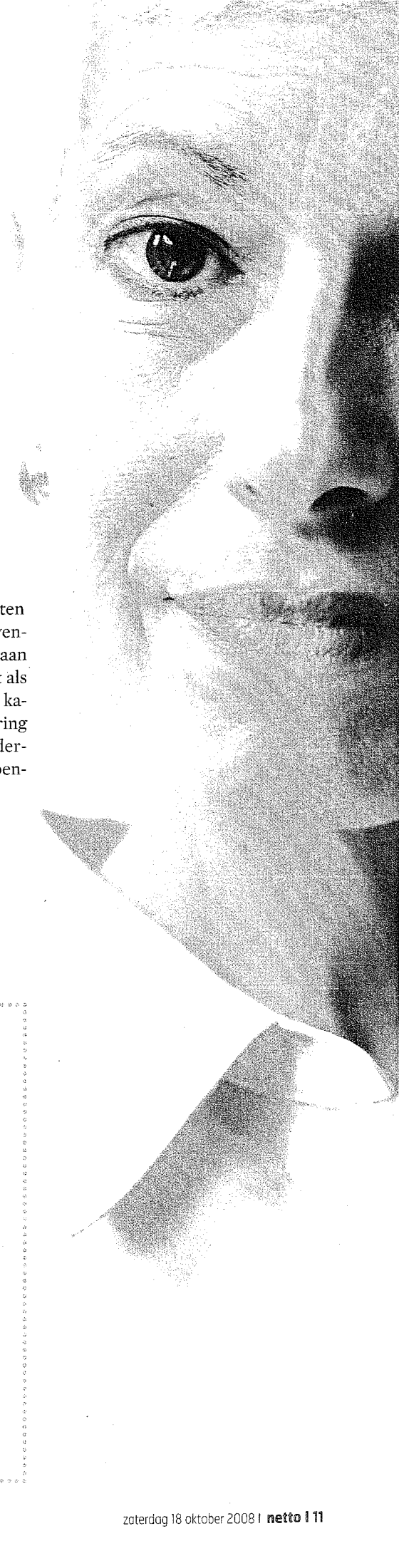
Rekening houdend met een gemiddeld fiscaal voordeel van 37,8 procent (35% + gemeentelijke opcentiemen aan 8%) zullen de werkelijk betaalde premies slechts **12.440 euro** bedragen.

Zelfs in woelige beurstijden is het niet ondenkbaar dat het belegde kapitaal op lange termijn een rendement van 4 procent geeft en dus stijgt tot **32.000 euro**.

Het opgebouwde kapitaal op uw 60ste zal belast worden tegen 10 procent (+ gemeentelijke opcentiemen), zonder rekening te houden met de winstdeelnames, wat overeenstemt met een inhouding van 2.160 euro.

Samengevat, op uw 65ste ontvangt u 32.000 euro - 2.160 euro = **29.840 euro**, voor een werkelijke investering van slechts **12.440 euro**...

Dit is slechts een simulatie. We weten immers niet hoe de beurzen en de rentevoeten (en de winstdeelnames van een pensioenverzekering) zullen evolueren. Maar het bevestigt wel de noodzaak om vroeg met pensioensparen te beginnen, om de uiteindelijke belasting te verminderen en intussen van de samengestelde intrest te genieten.

2 Langetermijnsparen is een klassieke levensverzekering die het pensioensparen kan aanvullen

Dit product valt eveneens onder tak21 (ge waarborgd kapitaal en rendement) maar men moet een beroepsinkomen hebben om het te kunnen onderschrijven.

Afhankelijk van uw inkomen kunt u in 2008 tot 1.990 euro per persoon aftrekken en daar door het daaropvolgende jaar 30 tot 40 procent van het gestorte bedrag recupereren (net zoals bij pensioensparen). Als het gezin slechts één inkomen telt, wordt het huwelijksquotiënt toegepast om belastingverlaging te bekomen. Vooral eer het bedrag bepaald wordt, laat u best een simulatie maken door uw financieel adviseur. De gestorte premie zal immers gecumuleerd worden met andere fiscaal aftrekbare bedragen (hypothecaire lening, andere levensverzekering...). Het is niet altijd interessant om het maximumbedrag van 1.990 euro na te streven en in geen geval om dat te overschrijden.

Als u een groter bedrag wilt storten in pensioenverzekeringen, kunt u beter een contract afsluiten dat geen fiscale voordelen op de gestorte premies voorziet en... ook geen kosten bij uittreding!

Het is een soepelere belegging dan het pensioensparen aangezien u niet verplicht bent

een bepaald aantal stortingen te doen. U kunt uw premies blijven storten zolang u overeenkomstige beroepsinkomen heeft. U kunt storten tot uw 65ste, maar het contract moet een duurtijd hebben van minimaal 10 jaar. Als het contract wordt onderschreven op uw 64ste, wordt het kapitaal uitbetaald op uw 74ste.

De belasting is dezelfde als bij de pensioenspaarverzekering: 10 procent vanaf 1993, 16,5 procent voor vroegere stortingen en 33 procent bij vervroegde afkoop. **N**

Bij lange-termijnsparen is het niet altijd interessant om het maximumbedrag van 1.990 euro na te streven en in geen geval om dat te overschrijden.

Een garantie voor levensverzekeringen

De waarborg van 100.000 euro voor spaargeld bij Belgische instellingen geldt voor één jaar. Behalve de banken kunnen ook andere instellingen die spaarproducten 'of gelijkaardige producten' aanbieden, zich aansluiten bij het fonds. Als een verzekeraar zijn bijdrage tot het fonds betaalt, kunnen ook alle spaarders die een tak21-product (levensverzekering) hebben gekocht, genieten van de waarborg.

Op twee paarden wedden?

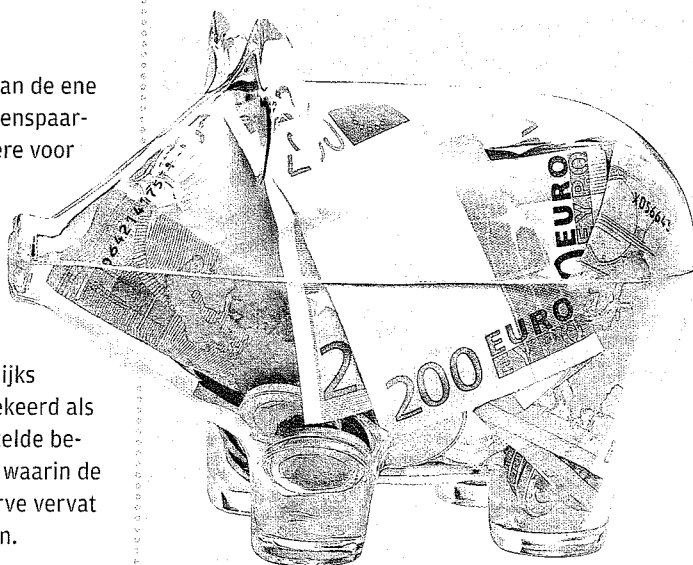
• Het is niet mogelijk om het kapitaal van uw pensioenspaarfonds over te dragen naar een pensioenverzekering zonder fiscale kostprijs.

• Er is echter niets dat u belet op twee paarden te wedden door zowel een pensioenspaarfonds als een pensioenverzekering af te sluiten.

Maar let op! U moet ieder jaar kiezen voor het ene OF het andere product. U kunt dus, indien u dat wenst, het ene jaar beleggen in een pensioenspaarfonds en het andere jaar in een pensioenverzekering;

• Als u gehuwd bent, kan de ene partner voor het pensioenspaarfonds kiezen en de andere voor de pensioenverzekering.

• Het kapitaal dat u op einddatum wordt beloofd volgens het overzicht dat uw pensioenverzekeraar u jaarlijks bezorgt, wordt pas uitgekeerd als u ieder jaar het vastgestelde bedrag stort. De bedragen waarin de reeds opgebouwde reserve vervat zit, zijn echter verworven.

Is de pensioenspaarverzekering wel veilig?

Wat als het misgaat met een verzekeringsmaatschappij? Tak21, waartoe de pensioenspaarverzekering en het langetermijnsparen behoren, biedt zekerheden om de spaarder in dat geval te beschermen. tekst: Stéphane Renard

1 Aanzienlijke reserves

'Technische voorzieningen' zijn sommen die door de maatschappijen opgebouwd worden om hun (toekomstige) contractuele verplichtingen te kunnen nakomen.

Alleen al in 'Tak21 individueel' hadden de maatschappijen die in België actief waren, op eind 2007 een reserve opgebouwd van 92,3 miljard euro. Dat is 156 miljard voor alle levensverzekeringen samen. Wautier Robyns, woordvoerder van Assuralia: "Dat is geld van de verzekerden die per definitie bevoorrechte schuldeisers zijn en dus steeds voorrang krijgen bij eventuele problemen." Luc Vermeulen, verzekeringsmakelaar, preciseert dat. "De verzekerden hebben in geval van een faillissement voorrang op andere schuldeisers zoals de staat, de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid of iedere andere schuldeiser die over het algemeen als bevoorrecht wordt beschouwd.

2 Weinig risicovolle beleggingen

Twee geruststellende vaststellingen bij tak21 (producten met rendementsgarantie):

► *een verstandige spreiding.* Ongeveer 75 procent van de reserves is belegd op de obligatiemarkt, met een duidelijke voorkeur voor overheidsleningen boven bedrijfsobligaties. Het deel aandelen vertegenwoordigt, naar gelang van de portefeuilles, slechts 10 tot 15 procent van de activa. Ongeveer 10 procent is belegd in participaties in verschillende vennootschappen (meestal filialen of aanverwante vennootschappen). Ten slotte worden nog enkele procenten belegd in vastgoed. Wauthier Robijns bevestigt dat. "Er is hier praktisch geen sprake van afgeleide producten. Die vinden we meer terug in tak23."

► *Geen valutarisico.* Tak21-verzekeringen passen het principe van 'congruente valuta' (!) toe. Wat in euro verschuldigd is, wordt ook in euro

verzekerd. En niet in dollar bijvoorbeeld. Die politiek, die ervoor zorgt dat het valutarisico wordt uitgesloten, verklaart deels waarom onze verzekeraars minder te lijden hebben onder de subprimecrisis.

3 Solvabiliteit en controle

De Europese wetgeving verplicht verzekeringsmaatschappijen om, los van de reserves, een solvabiliteitsmarge te afficheren die een extra waarborg biedt. In België bedraagt die voor levensverzekeringen 11 miljard euro. Dat is het dubbele van de wettelijke vereiste.

4 Overheidscontrole

Hierover bestaat momenteel discussie. In theorie doet de Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantiewezen (CBFA) regelmatig navraag naar de toestand van de solvabiliteitsmarge van de verzekeraars. Zij waakt eveneens over de rendabiliteit van de verzekeringsmaatschappijen per verzekeringstak. Maar in het licht van de recente gebeurtenissen die voornamelijk de banken treffen, verwijten sommigen de CBFA te laks te zijn.

Dat dossier zal zeker en vast nog grondig onder de loep worden genomen. ■

PENSIOENSPAARFONDSEN LIJDEN ONDER CRISIS MAAR PRESTEREN STERK OP LANGE TERMIJN

Doe altijd aan pensioensparen

Door de beurscrisis hebben ook de pensioenspaarfondsen averij opgelopen. Bent u dan toch beter af met de veiligere pensioenverzekeringen? Wat moet u als 65-jarige doen, nu uw opgebouwde kapitaal in één jaar gevoelig is geslonken? De antwoorden op de meest prangende vragen rond uw pensioenspaarfonds. tekst: Peter Van Maldegem

Wat?

Pensioenspaarfondsen zijn een soort beleggingsfondsen die, net als pensioenspaarverzekeringen, in aanmerking komen voor fiscale aftrek van de storting. In 2008 kunt u voor een storting tot 830 euro rekenen op een belastingvoordeel die, afhankelijk van uw inkomen, uitkomt op 30 tot 40 procent.

De fondsen beleggen zowel in aandelen als in obligaties. De verhouding tussen beide hangt van het fonds zelf af, maar de fondsen zijn wel onderworpen aan strikte regels. Zo mogen ze

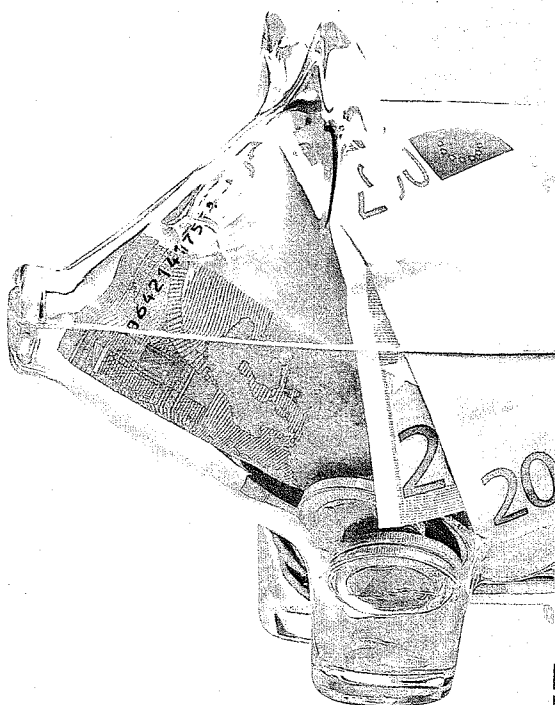
niet meer dan 75 procent in aandelen en niet meer dan 75 procent in obligaties of andere schuldinstrumenten beleggen.

Er zijn vandaag 19 pensioenspaarfondsen op de Belgische markt, verspreid over een tiental verschillende beheerders. We kunnen de fondsen onderbrengen in drie categorieën: 5 defensieve fondsen (ongeveer 30 procent in aandelen), 3 neutrale fondsen (ongeveer 50% in aandelen) en 11 dynamische fondsen (ongeveer 70% in aandelen)

De 19 pensioenspaarfondsen

	Defensief (30% aandelen)	Neutraal (50% aandelen)	Dynamisch (70% aandelen)
Fondsnaam (emittent)	Return tijdens kredietcrisis	Jaarlijkse return sinds start fonds**	Jaarlijkse return 10 jaar
Dexia Pension Fund Defensive (Dexia)	-11,6	/	/
Fortis B Pension Fund Stability (Fortis)	-13,4	/	/
Metropolitan-Rentastro Stability (Fortis)	-13,4	/	/
AXA B Pension Fund Stability (AXA)	-13,4	/	/
Pricos Defensive (KBC)	-13,7	/	/
Record Top Pension Fund (ABN Amro)	-21,8	7,1	1,5
Star Fund (ING, Dexia)	-22,1	6,9	2,7
Fortis B Pension Fund.Balanced (Fortis)	-23,2	6,6	2,3
Metropolitan-Rentastro Balanced (Fortis)	-23,2	/	/
AXA B Pension Fund Balanced (AXA)	-23,2	6,6	2,3
Hermes-Pensioenfonds (Bank Delen)	-24,9	6,9	1,5
Inter-Beurs-Hermes (Dierickx, Leys & Co)	-26,4	7,0	1,5
Pricos (KBC)	-27,4	7,1	1,9
Accent Pension Fund (SG Private banking)	-30,1	5,0	0,6
Dexia Pension Fund Dynamic (Dexia)	-30,9	6,1	0,5
Fortis B Pension Fund Growth (Fortis)	-31,7	/	/
AXA B Pension Fund Growth (AXA)	-31,7	/	/
Metropolitan-Rentastro Growth (Fortis, Fintro)	-31,7	9,1	2,0
Argenta Pensioenspaarfonds (Argenta)	-33,8	/	/
GEMIDDELDE	-23,5	6,8	1,7

mediafun *Periode 1/7/2007 - 14/10/2008 - **Enkel voor fondsen die vóór 1993 werden opgericht - Bron: Tijd Beursmedia, koersen per 14 oktober 2008

Risico's

Aangezien de fondsen zowel in obligaties als in aandelen beleggen, evolueert hun waarde mee op de golven van de financiële markten. In tegenstelling tot pensioenspaarverzekeringen is er bij deze fondsen geen sprake van een gegarandeerd positief rendement. Maar aangezien de fondsen in de eerste plaats een langetermijnbelegging zijn, is het risico op een negatief rendement over de volledige looptijd bijna uitgesloten.

Wat doen?

OP JONGE LEEFTIJD

18-50 JAAR

Pensioensparen is een langetermijnbelegging. Gezien het fiscale voordeel heeft u er alle belang bij om op zo jong mogelijke leeftijd te beginnen met beleggen in pensioenspaarfonds. Het kan al vanaf 18 jaar. Geef de voorkeur aan een dynamisch pensioenspaarfonds. Daarin is het percentage aandelen het grootst. Een goede indicatie van het potentiële rendement is het jaarlijkse rendement sinds oprichting van de 8 dynamische pensioenspaarfonds die al langer dan 15 jaar bestaan. Ondanks de zware correctie op de beurzen sinds de kredietcrisis scoren pensioenspaarfonds nog steeds een gemiddeld rendement van 6,8 procent per jaar.

OP MIDDELBARE LEEFTIJD

50-60 JAAR

Wie op jonge leeftijd met pensioensparen begon en de pensioenleeftijd nadert, heeft al een belangrijke spaarpot opgebouwd. De vraag rijst dan of u dat kapitaal nog wilt blijven blootstellen aan zoveel risico. Er zijn een aantal mogelijkheden.

U plaatst een gedeelte of het volledige kapitaal over naar een *defensief pensioenspaarfonds*. Dat kan bij de meeste banken volledig kosteloos. Op die manier stelt u uw opgebouwde kapitaal aan minder risico bloot. Wie tijdens de kredietcrisis in een defensief fonds belegde, verloor 13 procent van zijn kapitaal. Wie belegde in een dynamisch fonds, verloor meer dan 27 procent.

U laat het vermogen in het fonds staan en u begint met een *pensioenspaarverzekering*. Op die manier blijft uw opgebouwde kapitaal wel blootstaan aan veel risico, maar zijn uw nieuwe stortingen volledig vrij van risico. Let wel op, u kunt slechts een van beide zaken doen in hetzelfde jaar: ofwel storten in een fonds, ofwel in een verzekering.

U blijft de stortingen doen in het *dynamische fonds*. Dat is aan te raden op een moment dat de beurzen heel zwaar zijn teruggevallen en het neerwaartse risico veel beperkter is geworden dan het opwaartse potentieel.

OP PENSIOENLEEFTIJD

+ 60 JAAR

Uw opgebouwde kapitaal kunt u opvragen vanaf uw 60ste verjaardag. U bent daartoe niet verplicht. Wel is het zo dat de anticipatieve heffing van 10 procent (16,5 procent voor stortingen voor 1993) doorgerekend wordt op het opgebouwde kapitaal op uw 60ste verjaardag. Dat gebeurt tegen een fictief rendement.

Het is echter zeker aan te raden te blijven storten tot uw 64ste omdat u nog tot die leeftijd fiscaal gunstig kunt storten. Alle stortingen na uw zestigste zijn niet meer onderworpen aan de heffing. Op 65-jarige leeftijd zijn er dan nog verschillende mogelijkheden.

U laat uw opgebouwde kapitaal gewoon staan. Dat kan in principe zolang u dat wilt. Dat kan een aangewezen strategie zijn als de beurzen zwaar onder druk hebben gestaan en uw kapitaal behoorlijk hebben aangetast én u het kapitaal niet dringend nodig heeft.

U vraagt uw geld gedeeltelijk op.

Bij de meeste banken is het mogelijk uw pensioenkapitaal in schijven op te vragen. Dat kan bijvoorbeeld nuttig zijn net na een beurscrisis en als u het pensioenspaarpotje niet volledig hoeft aan te spreken.

U haalt uw volledige bedrag af.

Een beurscrisis, hoe zwaar ook, hoeft niet meteen een ramp te betekenen voor de pensioenspaarder. Neem genoeg voorzorgsmaatregelen. Gebeurt het onvermijdelijke toch, spreek dan op 65-jarige leeftijd slechts een gedeelte van uw opgebouwde kapitaal aan. **N**

Gespreide stortingen

De kredietcrisis heeft nogmaals aangetoond hoe belangrijk gespreide stortingen zijn in een pensioenspaarfonds. Elke maand een bedrag storten is beter dan het volledige bedrag in één keer storten. Door gespreide stortingen verkleint u de kans dat u de hele storting doet op het hoogtepunt van de markt.

Wat bij een faillissement?

Een risico waar veel over gesproken wordt, is het risico op een faillissement van de emittent. Toch moet dat risico geminimaliseerd worden. Bij een faillissement wordt het fonds afgezonderd van de faillissementsboedel omdat het als aparte entiteit wordt beschouwd. De tegenwaarde van het fonds blijft dus de waarde van de onderliggende effecten.